Коли почало смеркатися, в цей затишний куток невеличкого тихого парку знов прийшла дівчина в сірій сукні. Вона сіла на лаву й розгорнула книжку, бо ще з півгодини можна було розібрати літери.

Повторюємо: сукня на ній була сіра й досить простенька — простенька настільки, щоб не впадала в око бездоганність фасону і крою. Негуста вуаль оповивала схожий на тюрбан капелюшок і спадала на обличчя, що сяяло спокійною досконалою красою. Дівчина приходила сюди о цій порі і вчора, й позавчора, і хтось був, хто це знав.

Юнак, який знав про це, блукав поблизу, приносячи жертви великому ідолові — випадкові, і сподіваючись на його прихильність. І юнакові надії збулися: дівчина, перегортаючи сторінку, не втримала книжки, вона впала, відлетівши мало не на два кроки від лави.

Юнак миттю кинувся до книжки, підняв її і віддав власниці, суворо дотримуючись того особливого стилю, що процвітає в парках та інших публічних місцях і являє собою суміш галантності й надії, приборкуваних почуттям пошани до постового полісмена. Приємним голосом юнак наважився висловити кілька міркувань про погоду — звичайна тема, що допомагає почати знайомство, але нерідко стає причиною всяких нещасть,— і замовк, чекаючи вирішення своєї долі.

Дівчина неквапливо окинула поглядом його скромний охайний костюм і обличчя, що не вирізнялося нічим особливим.

— Можете сісти, якщо хочете,— сказала вона протяглим, звучним контральто.— Справді, сідайте, мені навіть приємно буде побалакати. Читати вже темно.

Раб випадку радо сів біля неї на лаву.

— Чи відомо вам,— спитав він, удаючись до форми, якою оратори звичайно відкривають у парку мітинг,— що ви найдивовижніша дівчина з усіх, яких я будь-коли бачив? Я ще вчора не зводив з вас очей. Невже ви, моя люба, не помітили, що ваші гарненькі оченята вразили декого в самісіньке серце?

— Хоч би хто ви були,— мовила дівчина крижаним тоном,— але прошу вас не забувати, що я —леді. Я вибачаю вам ваші слова, бо вони, без сумніву, є наслідком непорозуміння. Може, у вашому колі й заведено думати, що коли дівчина запрошує сісти поруч, то цим вона дає право називати себе "моя люба". Але якщо це так, то я беру своє запрошення назад.

— Вибачте мені, будь ласка,— благально вигукнув молодик.— Самовдоволений вираз його обличчя змінився на покаянний і покірливий. — Я дуже винен перед вами, але... знаєте, в парку часто гуляють дівчата, які, розумієте... ні, ви, звісно, цього не розумієте... але...

— Облишмо цю тему, будь ласка. Звісно, я це розумію. Ви краще розкажіть мені ось про цих людей, що сунуть в усіх напрямках, по всіх цих доріжках. Куди вони йдуть? Куди поспішають? І чи вони щасливі? Як ви гадаєте?

Юнак миттю втратив грайливий тон. Він не зрозумів, яку роль йому призначено, і надумав поки що зайняти очікувальну позицію.

— Так, цікаво стежити за ними,— відповів він, вирішивши нарешті, що вловив настрій своєї співрозмовниці.— Чудесна загадка. Одні йдуть вечеряти, інші... гм... інші в якісь інші місця. Хотілося б знати, як вони живуть, що переживають.

— Саме це мене зовсім не цікавить,— сказала дівчина.— Я приходжу сюди посидіти тільки для того, щоб почути, як б'ється велике серце

людства. Моє життя тече в середовищі, де ніколи не чути його ударів. Скажіть, чи здогадуєтесь ви, чому я так розмовляю з вами, містере...

— Паркенстекер,— підказав юнак, глянувши на неї очима, в яких світилося запитання і надія.

— Е ні,— сказала дівчина і, всміхаючись, посварилася на нього гарненьким пальчиком,— це прізвище надто добре всі знають. Так важко перешкодити газетам друкувати деякі прізвища. І навіть портрети. Ця вуалетка й капелюшок моєї покоївки дають мені можливість зберегти "інкогніто". Коли б ви тільки знали, як шофер дивиться на мене, вважаючи, що я не помічаю його поглядів. Адже небагато таких прізвищ, які, так би мовити, належать до святая святих нашої країни. П'ять чи шість, не більше, і моє завдяки випадкові народження — серед них. Я кажу все це вам, містере Стекенпот...

— Паркенстекер,— несміливо поправив хлопець.

— ...кажу, містере Паркенстекер, тому що мені захотілося хоч раз у житті поговорити із звичайною людиною, людиною, не зіпсованою нікчемним блиском багатства і свідомістю свого так званого "високого суспільного становища". О, ви не повірите, як мені набридли гроші. Весь час гроші, гроші й гроші! А як я стомилася від тих, хто оточує мене! Це якісь маріонетки, всі на один копил. Мене аж нудить від розваг, коштовностей, виїздів, товариства, від усяких розкошів.

— А мені завжди здавалося,— нерішуче мовив юнак,— що гроші — річ приємна.

— Зрозуміло, приємно жити в достатку. Та коли у тебе стільки мільйонів, що...— Вона закінчила фразу розпачливим жестом.— Усе це страшенно одноманітно і скоро набридає. Катання, обіди, театри, бали, вечори. І на всьому позолота надмірного багатства. Часом навіть

дзенькіт льоду в моєму келиху з шампанським дратує мене до божевілля.

Містер Паркенстекер, здавалося, слухав її дуже зацікавлено.

— Я завжди любив,— сказав він,— читати і слухати про життя багачів і великосвітського товариства, Мабуть, я трошки сноб. Але я люблю мати точне уявлення про все, і, знаєте, мені завжди здавалося, що не лід кладуть у шампанське, а навпаки, пляшку з шампанським ставлять у лід.

Дівчина засміялась мелодійним сміхом — його зауваження, очевидно, неабияк її потішило.

— Річ у тому,— пояснила вона поблажливо,— що ми, люди заможного класу, часто розважаємось тим, що порушуємо загальновизнані норми. Нині модно класти лід у шампанське. Це дивацтво ввійшло у звичай після обіду в Уолдорфі, даного на честь якогось татарського князя. Але скоро, мабуть, вигадають і ще щось. Ну от, наприклад, на цьому тижні на званому обіді на Медісон-авеню біля кожного прибору поклали зелену замшеву рукавичку, яку всі надівали, коли їли оливки.

— Тепер я бачу,— смиренно згодився молодик,— що всі ці тонкощі, всі розваги інтимних кіл високого товариства нам, простим людям, невідомі.

— Іноді,— вела дівчина далі, легеньким кивком голови прийнявши його слова про необізнаність із життям високого товариства,— іноді мені спадає на думку, що якби я могла покохати, то тільки чоловіка, нижчого за мене своїм суспільним становищем. Трударя, а не неробу. Але, безперечно, вимоги кастовості й багатства виявляться сильніші за мої нахили. Зараз мені докучають двоє. Один — німецький можновладний герцог. Кажуть, ніби такої буйної вдачі і такий жорстокий, що довів свою жінку до божевілля. Другий претендент — англійський маркіз, такий бундючний та користолюбний, що я, мабуть, віддам перевагу

жорстокості герцога. Але нащо я все це вам розказую, містере Покенстекер?

— Паркенстекер,— ледь чутно поправив юнак.— Ви не уявляєте собі, як я ціню ваше довір'я.

Дівчина подивилась на нього холодним, байдужим поглядом, що недвозначно підкреслив різницю в їхньому суспільному становищі.

— Яка у вас професія, містере Паркенстекер? — спитала вона.

— О, дуже скромна. Але я маю надію досягти дечого в житті. Скажіть, ви не жартували, коли говорили, що могли б покохати чоловіка, становищем нижчого за вас?

— Звичайно, я говорила серйозно, але ж я сказала "могла б", а тут, ви ж бачите, і великий герцог, і маркіз. Певна річ, ніяка професія не видалась би мені скромною, аби сама людина дуже мені подобалась.

— Я працюю в ресторані,— оповістив містер Паркенстекер.

Дівчина трохи здригнулась.

— Але ж ви не офіціант? — спитала вона майже з благанням у голосі. — Звісно, будь-яка праця благородна, тільки розумієте, особисте обслуговування, лакеї і...

— Ні, я не офіціант, я касир у...— Навпроти, на вулиці, що тяглася по другий бік парку, яскраво сяяла електричними лампочками вивіска "Ресторан".— Он бачите, у тому ресторані.

Дівчина глянула на маленький годинник на браслеті тонкої роботи й поспішно підвелася. Вона сунула свою книжку у гарненьку сумочку, що висіла біля пояса й була трохи замала для книжки.

— А чого ж ви зараз не на роботі? — спитала дівчина.

— Сьогодні я працюю в нічній зміні,— відповів молодик,— у мене ще є вільна година. Але ж це не остання наша зустріч? Чи можу я сподіватись побачитися з вами?

— Не знаю. Можливо. Але навряд, щоб мені захотілося приїхати сюди ще раз. Ну, я поспішаю. Сьогодні треба бути на званому обіді, потім ложа в театрі... ах, знову те саме. Ви, може, помітили на розі біля парку білий автомобіль? —

— З червоними колесами? —спитав хлопець, замислено насупивши брови.

— Так. Я завжди їжджу в цьому авто. П'єр зараз чекає на мене біля входу. Він певен, що я купую щось у магазині по той бік парку. Уявляєте, яка це неволя, а не життя, коли доводиться обдурювати навіть власного шофера? До побачення.

— Вже зовсім темно,— сказав містер Паркенстекер,— а в парку вештається стільки всяких нахаб. Дозвольте мені провести...

— Якщо ви хоч трохи зважаєте на мої бажання,— твердо відказала дівчина,— то сидітимете на цій лаві ще хвилин десять після того, як я піду. Не те що я вам не довіряю, але ви ж, мабуть, знаєте, що на автомобілях звичайно ставлять монограму власника... Ну, ще раз до побачення.

Швидкою ходою, проте з гідністю вона рушила темною алеєю. Молодий чоловік дивився вслід її граціозній постаті. Ось вона вийшла з

парку на тротуар і пішла до рогу, де стояв автомобіль. Тоді він, не вагаючись, по-зрадницькому почав скрадатися поміж дерев і кущів парку, назирці за дівчиною, йдучи паралельно по вулиці, якою йшла вона.

Дійшовши до рогу, дівчина обернулась, мимохідь глянула на автомобіль і, поминувши його, перетнула вулицю. Під захистом кеба, що стояв біля парку, хлопець спокійно стежив за кожним її рухом. Пройшовши трохи протилежним тротуаром, вона ввійшла в ресторан з сяючою вивіскою. Це був один з тих ресторанів, де все блищить, де все пофарбовано білою фарбою, де всюди скло і де можна дешево й шикарно пообідати. Дівчина пройшла через увесь зал і зникла десь у глибині ресторану, звідки невдовзі повернулась, але вже без капелюшка й вуалетки.

Каса ресторану містилась одразу ж біля скляних вхідних дверей. Руда дівчина, що сиділа за нею, встала з табурета й значуще подивилась на годинник. Дівчина в сірій сукні сіла на її місце.

Молодик засунув руки в кишені й повільно пішов назад. На розі він зачепив ногою маленьку книжку, що валялася на землі. По яскравому малюнку він упізнав книжку, яку читала дівчина в сірому. Неуважно підняв її і побачив, що то були "Нові казки Шехерезади" Стівенсона. Хлопець кинув її в траву і трохи постояв у нерішучості. Потім сів у білий автомобіль з червоними колесами, відкинувся на подушки і сказав шоферові троє слів:

— До клубу, Анрі.